

Beata Grochala¹

 <http://orcid.org/0000-0002-3885-8964>

(LINGWA)KULTURA W NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO – REFLEKSJE O PRZESZŁOŚCI, TERAŹNIEJSZOŚCI I PRZYSZŁOŚCI

Streszczenie: W 2004 roku Grażyna Zarzycka opublikowała artykuł *Linguakultura – czym jest, jak ją badać i „otwierać”*, w którym podkreśliła konieczność integracji języka i kultury oraz przedstawiła koncepcję lingwakultury Michaela Agara. Lingwakultura definiowana jest jako językowy obraz wartości, symboli i znaczeń charakterystycznych dla danej kultury. Publikacja G. Zarzyckiej była kluczowa dla rozwoju lingwakulturowego podejścia w polonistycznej glottodydaktyce, choć sama badaczka już wcześniej zajmowała się rolą kultury w nauczaniu języka polskiego, co ilustruje jej książka *Dialog międzykulturowy* z 2000 roku. Wraz z dynamicznym rozwojem glottodydaktyki polonistycznej powstały jej wewnętrzne podziały na subdyscypliny, w tym kulturoznawstwo glottodydaktyczne. Grażyna Zarzycka jest uznawana za jedną z czołowych postaci w tej dziedzinie. Jej prace, w tym doktorat z 1998 roku i książka habilitacyjna z 2006 roku, odegrały istotną rolę w rozwijaniu badań nad lingwakulturą. Należy wspomnieć o jej roli redaktorki naczelnej czasopisma „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, które przez wiele lat jednoczyło środowisko glottodydaktyczne i promowało rozwój tej dyscypliny. Dzięki jej zaangażowaniu czasopismo stało się ważnym forum dla badaczy i praktyków języka polskiego jako obcego.

Słowa kluczowe: lingwakultura, nauczanie języka polskiego jako obcego, Grażyna Zarzycka, kulturoznawstwo glottodydaktyczne

¹ beata.grochala@uni.lodz.pl, Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny, Instytut Filologii Polskiej i Logopedii, Zakład Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej, ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź.

**(LINGUA)CULTURE IN TEACHING POLISH AS A FOREIGN
LANGUAGE – REFLECTIONS ON THE PAST, PRESENT AND FUTURE**

Abstract: In 2004, Grażyna Zarzycka published the article *Linguaculture – what it is, how to study it and ,open it up’*, in which she emphasised the need to integrate language and culture and presented Michael Agar’s concept of linguaculture. Linguaculture is defined as the linguistic representation of values, symbols, and meanings characteristic of a culture. The publication of G. Zarzycka was crucial for developing the linguacultural approach in Polish teaching foreign languages, although the researcher herself had already dealt with the role of culture in the teaching of Polish, as illustrated by her book *Intercultural Dialogue* from 2000. With the dynamic development of teaching Polish as a foreign language, its internal subdivisions into sub-disciplines have emerged, including cultural studies in teaching Polish as a foreign language. Grażyna Zarzycka is recognised as one of the leading figures in this field. Her work, including her 1998 doctoral dissertation and 2006 habilitation book, has been important in developing linguocultural studies. Mention should be made of her role as editor-in-chief of the journal “Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, which for many years united the teaching Polish as a foreign language community and promoted the development of the discipline. Thanks to her commitment, the journal has become an important forum for researchers and practitioners of Polish as a foreign language.

Keywords: teaching Polish as a foreign language, linguaculture, Grażyna Zarzycka, culture in teaching Polish as a foreign language

W 2004 roku, czyli 20 lat temu, Grażyna Zarzycka opublikowała artykuł zatytułowany *Lingwakultura – czym jest, jak ją badać i „otwierać”* (Zarzycka 2004a). Wskazywała w nim m.in. na potrzebę łączenia języka i kultury, traktowania ich jako całości. Jako jedna z pierwszych osób, przybliżyła polskiemu odbiorcy koncepcję amerykańskiego badacza Michaela Agara (1994), nazwaną właśnie lingwakulturą (*linguaculture*). W tym ujęciu lingwakultura traktowana jest właśnie jako „językowy obraz wartości, symboli, sensów charakterystycznych dla danego obszaru kulturowego” (Zarzycka 2004a, s. 436). Wspomniana publikacja G. Zarzyckiej stanowi swoiste „otwarcie” podejścia lingwakulturowego w glottodydaktyce polonistycznej. Nie jest to jednak debiut łódzkiej naukowczynie związany z rolą kultury w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Należy wspomnieć o wydanej kilka lat wcześniej książce *Dialog międzykulturowy. Teoria oraz opis komunikowania się cudzoziemców przyswajających język polski* (2000) – była to jedna z pierwszych polskich monografii poświęconych interkulturowości. Badaczka stawia w niej m.in. pytanie, czym dialog z cudzoziemcem różni się od dyskursu podejmowanego przez osoby pochodzące z tego samego kręgu kulturowego – odpowiada na nie tak w sposób teoretyczny, prezentując bogatą literaturę, zwłaszcza anglojęzyczną, poświęconą temu zagadnieniu, jak i aplikacyjny, prezentując opisy zachowań społeczno-językowych studentów uczących się języka polskiego jako obcego.

Dynamiczny rozwój glottodydaktyki polonistycznej spowodował, że nie ma już wątpliwości związanych z naukowym charakterem tej gałęzi wiedzy. Jednak zgodnie z przebiegiem procesu kształtowania się dyscypliny naukowej, trzeba dziś mówić już o wewnętrznych podziałach glottodydaktyki polonistycznej na subdyscypliny. Ta naturalna kolej rzeczy dzieje się tu i teraz, a my jako przedstawiciele tak ukonstytuowanej przestrzeni badawczej, dokonujemy, i słusznie, podziałów zmierzających do jak najprecyzyjniejszego zmapowania przedmiotu naszych badań. Bez wątpienia bardzo prężnie rozwijającą się subdyscypliną jest (polonistyczne) kulturoznawstwo glottodydaktyczne. Jak każdy sukces, także i ten ma wielu znamienitych ojców i wiele wspaniałych matek. Jest nią m.in. Grażyna Zarzycka, której wspomniane wyżej badania nad lingwakulturą przyczyniły się do rozwoju tej gałęzi glottodydaktycznego drzewa. Celem niniejszego artykułu jest pokazanie korzeni badań lingwakulturowych, ich stanu obecnego oraz perspektyw w odniesieniu do nauczania języka polskiego jako obcego, zogniskowanych wokół działalności naukowej i dydaktycznej prof. Grażyny Zarzyckiej. Postać to dla glottodydaktyki szczególnie, zwłaszcza dla niniejszego czasopisma, którego była przez lata Redaktor Naczelna. Zastosowana metoda badawcza to przede wszystkim analiza filologiczna tekstu oraz metoda biograficzna.

Wspomniane we wstępie początki badań nad lingwakulturą wiązały się ściśle z jednej strony z polonistycznym wykształceniem prof. Grażyny Zarzyckiej, jej pracą w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców, z drugiej zaś z odczuciem „bycia Innym” podczas pracy w Indiach w latach 1984–1985, a przede wszystkim jako profesor wizytujący w DePaul University w Chicago w latach 1993–1997 (stypendium Fundacji Kościuszkowskiej). Późniejszy doktorat (1998) napisany pod kierunkiem prof. Bożeny Ostromeckiej-Frączak, opublikowany w 2000 roku nosi w sobie owe ślady lingwakulturowej inności, wynikającej ze wzmożonych kontaktów międzykulturowych, które w XX wieku dla Polaków nie były rzeczą oczywistą. Jak pisze G. Zarzycka, badanie lingwakultury to „wyszukiwanie miejsc kontaktowych między językiem a kulturą” (Zarzycka 2004a, s. 437). Tym poszukiwaniom badaczka poświęciła w głównej mierze swoje badania naukowe.

Nie sposób w tak krótkim tekście omówić wszystkich publikacji prof. G. Zarzyckiej. Z tego względu zaprezentowane zostaną jedynie wybrane, szczególnie ważne dla niniejszego tekstu, jak i całego tomu – ukazujące przemiany glottodydaktyki o nachyleniu lingwakulturowym. Piotr Kajak, przedstawiając glottodydaktykę polonistyczną i jej subdyscypliny, postuluje wyodrębnienie kulturoznawstwa glottodydaktycznego, zwracając przy tym uwagę, że podobną myśl prezentowali wcześniej inni badacze, między innymi Grażyna Zarzycka (Kajak 2020, s. 19). P. Kajak zwraca przy tym uwagę na trzy istotne teksty łódzkiej badaczki. Pierwszy, zatytułowany *Linguakultura polska – próba opisu (...)* (Zarzycka 2005c) stanowi uzupełnienie wspomnianego tekstu z 2004 roku

o kontekst polski. Badaczka prezentuje w nim po raz pierwszy projekt stworzenia *Podręcznego leksykonu kultury polskiej dla cudzoziemców*, który zawierałby zarówno hasła związane z tzw. kulturą wysoką, jak Adam Mickiewicz czy Fryderyk Chopin, jak i z kulturą popularną, codzienną – tu uwaga koncentruje się na kulturomach, o których mowa będzie w dalszej części niniejszego artykułu. Wróć teraz do tekstów, na które przy powoływaniu kulturoznawstwa glottodydaktycznego powołuje się P. Kajak. Kolejny, to książka habilitacyjna opublikowana 2006 roku. Podstawowym celem badawczym był opis debaty prasowej o cudzoziemcach toczącej się na łamach prasy polskiej w latach 1989–2003. To szczególnie ważny moment dla Polaków w postrzeganiu cudzoziemców – zmiany polityczne po 1989 roku, upadek bloku wschodniego spowodowały, że znacząco zmieniła się struktura demograficzna cudzoziemców przybywających do Polski, pojawiła się również możliwość coraz bardziej swobodnego podróżowania po świecie. Przełożyło się to na sytuację lingwakulturową i językowe sposoby opisu obcokrajowców, co G. Zarzycka zaprezentowała w swojej książce, która koncentruje się przede wszystkim na studentach Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców (SJPdC). Badaczka zaprezentowała w niej badania nad nazewnictwem cudzoziemców stosowanym zarówno w prasie ogólnopolskiej, jak i lokalnej (Zarzycka 2006). Swoistym preludium do tych badań był tekst opublikowany w 2005 roku w „Etnolingwistyce” dotyczący sposobów nominacji osób czarnoskórych (Zarzycka 2005a). Problematyka ta towarzyszyła także dalszym działaniom naukowym G. Zarzyckiej. W 2010 roku badaczka opublikowała tekst dotyczący incydentów krytycznych, które spotkały słuchaczy SJPdC UŁ. Zwróciła uwagę tak na charakter diagnostyczny i prewencyjny trudnych doświadczeń, jak i na możliwość ich wykorzystania, omówienia i przepracowania na zajęciach z języka polskiego w grupie międzykulturowej (Zarzycka 2010a).

W aspekcie lingwakulturowego spojrzenia na polszczyznę szczególnie istotne miejsce zajmują wspomniane już kulturomy, które definiuje się m.in. jako „ważne dla samoidentyfikacji jakiejś społeczności słowa kluczowe, charakteryzujące zarówno jej stosunek do tradycji, dziedziczonych wartości, jak i radzenie sobie z czasem teraźniejszym, aktualne przeżywanie świata” (Nagórko, Łaziński, Burkhardt 2004, s. XIX). Ich badanie zajmuje szczególne miejsce w dorobku naukowym G. Zarzyckiej. Naukowczyni wspólnie z Mirosławem Jelonkiewiczem z Uniwersytetu Warszawskiego stworzyła bowiem projekt *Leksykonu kultury polskiej dla cudzoziemców*. Pomysł na taką publikację narodził się na początku XXI wieku i został przedstawiony na konferencji Stowarzyszenia „Bristol” we Wrocławiu (zob. Dobesz, Jelonkiewicz, Zarzycka 2004). Szczegółowa koncepcja słownika, jego makro i mikrostruktura, indeks haseł oraz hasła przykładowe zostały przedstawione w książce *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Stan obecny – programy nauczania – pomoce dydaktyczne* (zob. Zarzycka 2004b; Zarzycka, Jelonkiewicz 2004). W publikacji

z 2008 roku G. Zarzycka zaprezentowała zawartość słownika i opisała przebieg prac nad jego powstawaniem podczas konwersatoriów glottodydaktycznych prowadzonych przez nią w Uniwersytecie Łódzkim (Zarzycka 2008). Jednym z kulturomów, opisanym przez naukowczynię z perspektywy glottodydaktycznej, jest Jan Paweł II. Badaczka zaprezentowała propozycje uniwersalnych, możliwych do wprowadzenia w każdej grupie studenckiej, niezależnie od przynależności religijnej uczących się, form prezentacji sylwetki papieża (Zarzycka 2011). Ciekawy aspekt stanowią także skrzydlate słowa oraz słowa klucze, które w perspektywie lingwakaturowej wielokrotnie opisywane były przez łódzką naukowczynię tak w aspekcie polskim, jak i obcojęzycznym (por. Zarzycka 2010b, 2015, 2019b, 2023). Badaczka wskazuje również na obecność elementów kultury wysokiej w nauczaniu polszczyzny jako języka nierodzimego i reaguje na wydarzenia ze świata kultury. Świadczy o tym m.in. seria artykułów zawierających propozycje wykorzystania tekstów Noblistki, Olgi Tokarczuk (Zarzycka 2022, 2024).

Podczas swojej pracy zawodowej prof. G. Zarzycka angażowała się w wiele krajowych i międzynarodowych projektów związanych z nauczaniem i testowaniem języka polskiego jako obcego. Od wielu lat należy do Stowarzyszenia „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako obcego, w latach 2008–2014 była dyrektorką Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ, a także członkinią Państwowej Komisji ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. Od 2012 roku jest członkinią Zespołu Języka Polskiego poza Granicami Kraju Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN. Współpracuje także z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej jako ekspertka, recenzując wnioski grantowe. Uczestniczyła także w kilku międzynarodowych partnerskich projektach edukacyjnych prowadzonych przez Uniwersytet Łódzki, m.in. „ON THE RIGHT TRACK. Improving language learners' chances to be autonomous by mentoring and counseling” (PROSTO DO CELU. Zindywidualizowanie procesu uczenia się języków obcych dzięki mentoringowi i doradztwu) – Gruntvig Learning Partnership, Lifelong Learning Programme; „I – SPY. Online Networking Platform for Language Learning” (utworzenie platformy edukacyjnej służącej nauczaniu języków obcych w formie gry wirtualnej) – Transversal Key Activity 2: LANGUAGES MULTILATERAL PROJECT; „LiME – Languages in Media” (opracowanie narzędzi edukacyjnych służących nauczaniu języków z wykorzystaniem mediów – Key Activity, LLP) (por. Zarzycka, Rudziński 2013; Zarzycka 2016a).

Za swoją działalność naukową i dydaktyczną wielokrotnie otrzymywała nagrody Rektora Uniwersytetu Łódzkiego, a także Medal Komisji Edukacji Narodowej oraz Złoty Medal za Długoletnią Służbę. Badaczka współpracuje z ośrodkami naukowymi zajmującymi się kształceniem w zakresie języka

polskiego jako obcego na całym świecie (m.in. Niemcy, Stany Zjednoczone, Korea, Tajwan), a także z wiodącymi ośrodkami glottodydaktycznymi w Polsce. Pokłosie tej współpracy stanowią m.in. teksty syntetyzujące stan współczesnej glottodydaktyki, opisujące środowisko glottodydaktyków i wskazujące kierunki nowych badań (por. Zarzycka 2016b, 2017a, 2019a, 2021).

W powyższych akapitach zaprezentowano szeroko pojętą przeszłość i terażniejszość lingwakulturowych aspektów nauczaniu polszczyzny jako języka nierodzimego. Pora zadać pytanie o przyszłość. W 2017 roku Grażyna Zarzycka pisała:

Rosnący prestiż naukowy glottodydaktyki polonistycznej jest rezultatem wysiłków grupy krajowych i zagranicznych badaczy, którzy w ostatnich kilkunastu latach tworzyli prace naukowe o tematyce glottodydaktycznej bądź byli promotorami takich prac. Seminaria glottodydaktyczne – magisterskie i doktorskie – przyciągają młodych badaczy, których głos staje się coraz bardziej znaczący, również dzięki opiekunom naukowym starającym się publikować najbardziej wartościowe prace swoich wychowanków oraz umożliwiać im udział w konferencjach glottodydaktycznych.

(Zarzycka 2017b)

Bez wątplenia do tej grupy zalicza się prof. Grażyna Zarzycka, wychowawczyni wielu pokoleń glottodydaktyków, promotorka prac magisterskich oraz doktorskich. Spod skrzydeł G. Zarzyckiej wyszło w świat pięć utalentowanych pań doktor: dr Magdalena Karasek, dr Kamila Kubacka, dr Natalia Tsai, dr Emilia Sztabnicka-Gradowska, dr Edyta Wojtczak. Artykuły czterech z nich odnajdziemy w niniejszym tomie. Wszystkie są spadkobierczyniami myśli G. Zarzyckiej i w swoich pracach naukowych odwołują się do lingwakultury. Są także czynnymi glottodydaktyczkami – ucząc języka polskiego jako obcego w kraju, ale i poza jego granicami (Tajwan), a także języka polskiego jako odziedziczonego. Bez wątplenia stanowią przyszłość glottokulturoznawstwa w jego lingwakulturowym kształcie. Kontynuatorów myśli profesor Zarzyckiej jest więcej (szczegółowo pisze o nich P. Kajak 2020), z tego względu należy widzieć przyszłość lingwakultury glottodydaktycznej w jasnych barwach.

W 2004 roku G. Zarzycka zadała pytanie: „Ile razy w życiu człowieka zmienia się jego linguakultura?” (Zarzycka 2004a, s. 437), odpowiadając na nie, że co najmniej kilka razy. Sądzę, że swoimi publikacjami, aktywnością naukową, dydaktyczną, organizacyjną profesor Grażyna Zarzycka pokazała, że linguakultura nie tylko się zmienia, ale także definiuje w pewien sposób osobowość, nie tylko badacza.

Na zakończenie trzeba wspomnieć o jeszcze jednej, najważniejszej z racji miejsca publikacji roli G. Zarzyckiej. Od 1998 roku pełniła funkcję sekretarza redakcji, a od roku 2009 do roku 2024 redaktor naczelnej „Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”. Czasopisma, które poza wartością merytoryczną, ma wartość społeczną – jednoczy środowisko

glottodydaktyczne, daje badaczom przestrzeń do rozwoju, prezentacji własnych badań i dyskusji tak ważnej dla rozwoju dyscypliny. Przez 15 lat pieczę nad tym wszystkim sprawowała profesor Zarzycka – Grażyńko, dziękujemy.

BIBLIOGRAFIA

- Agar M., 1994, *Language Shock. Understanding the Culture of Conversation*, New York.
- Dobesz U., Jelonkiewicz M., Zarzycka G., 2004, *Projekt leksykonu kultury polskiej dla cudzoziemców*, w: A. Dąbrowska (red.), *Wrocławska dyskusja o języku polskim*, Wrocław, s. 509–519.
- Kajak P., 2020, *Kultura popularna w nauczaniu polszczyzny jako języka obcego. Wstęp do kulturoznawstwa glottodydaktycznego*, Warszawa.
- Nagórko A., Łaziński M., Burkhardt H., 2004, *Dystynktywny słownik synonimów*, Kraków.
- Zarzycka G., 2000, *Dialog międzykulturowy. Teoria oraz opis komunikowania się cudzoziemców przyswajających język polski*, Łódź.
- Zarzycka G., 2004a, *Linguakultura – czym jest, jak ją badać i „otwierać”*, w: A. Dąbrowska (red.), *Wrocławska dyskusja o języku polskim jako obcym*, Wrocław, s. 435–443.
- Zarzycka G., 2004b, „*Mały leksykon kultury polskiej dla cudzoziemców*”. *Opis koncepcji*, w: W.T. Miódunka (red.), *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, Kraków, s. 151–161.
- Zarzycka G., 2005a, *Sposoby określania osób czarnoskórych w prasie lokalnej*, „Etnolingwistyka”, nr 17, s. 241–259.
- Zarzycka G., 2005b, *Linguakultura polska – próba opisu (na marginesie powstającego „Podręcznego leksykonu kultury polskiej dla cudzoziemców”)*, w: P. Garncarek (red.), *Nauczanie języka polskiego jako obcego i polskiej kultury w nowej rzeczywistości europejskiej*, Warszawa, s. 313–326.
- Zarzycka G., 2006, *Dyskurs prasowy o „Łódzkiej Wieży Babel” (na podstawie tekstów publicystycznych z lat 1989–2003)*, Łódź.
- Zarzycka G., 2008, *Jak powstają hasła do „Leksykonu kultury polskiej dla cudzoziemców”?*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 16, s. 183–183.
- Zarzycka G., 2010a, *Incydenty krytyczne, czyli najtrudniejsze doświadczenia słuchaczy Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 17, s. 63–76.
- Zarzycka G., 2010b, *Skrzydlate słowa w procesie nauczania języka polskiego jako obcego. Propozycje programowe*, w: P. Garncarek, P. Kajak, A. Zieniewicz (red.), *Kanon kultury w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, Warszawa, s. 121–142.
- Zarzycka G., 2011, *Jan Paweł II jako temat kulturowy*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 18, s. 99–110.
- Zarzycka G., 2015, *Wybrane cytaty francuskie w polszczyźnie. Opis badania pilotażowego ukierunkowanego na sprawdzenie ich zakorzenienia, rozumienia i sposobów użycia*, w: A. Zieniewicz, A. Rabczyk (red.), *Czym kultura polska może uwieść frankofona?*, Warszawa, s. 111–132.

- Zarzycka G., 2016a, *Językowa edukacja medialna kolejnym wyzwaniem dla glottodydaktyki polonistycznej? Studium problemu w świetle rezultatów projektu międzynarodowego LiME – Languages in Media*, w: A. Majewska-Wójcik, J. Klimek-Grądzka, *Nauczanie języka polskiego jako obcego. Tradycje i innowacje*, tom 2, Lublin, s. 157–178.
- Zarzycka G., 2016b, *O współnocie dyskursywnej glottodydaktyków polonistycznych*, w: P.E. Gębal, I. Janowska (red.), *O lepsze jutro studiów polonistycznych w świecie. Glottodydaktyka polonistyczna dziś*, Kraków, s. 15–34.
- Zarzycka G., 2017a, *Glottodydaktyk w roli badacza. Wyzwania, dylematy, wymagane kompetencje*, w: E. Kubicka, M. Berend, M. Rittner (red.), *Nowe perspektywy w nauczaniu języka polskiego jako obcego IV*, Toruń, s. 17–30.
- Zarzycka G., 2017b, *Glottodydaktyka polonistyczna w procesie rozwoju. Rozważania na marginesie monografii Władysława T. Miodunki, „Poradnik Językowy”*, z. 8, s. 56–73.
- Zarzycka G., 2019a, *Dyskurs – dyskursologia – glottodydaktyka polonistyczna*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 25, s. 27–42. <https://doi.org/10.18778/0860-6587.25.03>
- Zarzycka G., 2019b, *Kulturemy polskie – punkty widzenia, techniki ich wydobywania i negocjowania. Stosowanie perspektywy etnolingwistycznej w glottodydaktyce polonistycznej*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 26, s. 99–110. <https://doi.org/10.18778/0860-6587.26.29>
- Zarzycka G., 2021, *Glottokulturoznawstwo (także polonistyczne) jako jeszcze jedna subdziedzina naukowa glottodydaktyki*, w: A. Seretny, E. Lipińska (red.), *Dydaktyka języka polskiego jako nierodzimego: konteksty–dylematy–trendy*, Kraków, s. 313–340.
- Zarzycka G., 2022, *Glottodydaktyczne spotkania z Olgą Tokarczuk i jej twórczością. Opis wybranych form włączania treści literackich do nauczania języka polskiego jako obcego studentów zagranicznych na kierunkach humanistycznych*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 29, s. 191–211. <https://doi.org/10.18778/0860-6587.29.13>
- Zarzycka G., 2023, *Wybrane słowa kluczowe i frazy kluczowe glottokulturoznawstwa polonistycznego*, w: A. Dąbrowska, M. Jura (red.), *Polonistyka światowa: archiwa i współczesność*, tom 3: *Glottodydaktyka i językoznawstwo*, Wrocław, s. 33–49.
- Zarzycka G., 2024, *Interkulturowe i lingwakulturowe warstwy opowiadania Olgi Tokarczuk „Profesor Andrews w Warszawie”. Wgląd w proces czytania tekstu przez uczących się języka polskiego jako obcego*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 31, s. 29–48. <https://doi.org/10.18778/0860-6587.31.03>
- Zarzycka G., Jelonkiewicz M., 2004, *Indeks haseł do „Małego leksykonu u kultury polskiej dla cudzoziemców”*, w: W.T. Miodunka (red.), *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, Kraków, s. 161–171.
- Zarzycka G., Rudziński S., 2013, *Multimedialna gra „I SPY” w świetle założeń podejścia zadaniowego do nauczania i uczenia się języków obcych*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 20, s. 249–259.